

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Merailoru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primf decatú numai de la corespun-
dintií regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șiese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanl'a:
proa. întregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taca tim-
brala pentru șiese-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA“

pre semestrulu II (iuliu—dec.) 1870.

Incependu-se cu lun'a venitoria semestrulu alu II (iuliu—decembrie) rogãmu pre p. t. doritorii de a avé acestu diurnalu, sê binevoiesca a grabi cu prenumeratiunea m a i n n a i n t e de acestu terminu, pentru ca sê ne scimu orientã in privinti'a numerului esemplari-
loru ce vomu avé a tipari.

DD. abonati, alu caroru abonamentu espira cu finea semestrului ian.—iuniu, voru bine-voî a-si reinnoî, fara intardãre, abonamentele, êr pre acei Domni, cari sunt inca in restantia cu pretulu de prenumeratiune, i rogãmu sê se grabesca a-si rafuî socotelele ca sê nu ni se immultiesca greutãtile.

Pretulu de prenumeratiune se pote vedé in fruntea foiei; remane si pre viitoriu acelu-a-si.

Ne rogãmu a se scrie legibilu si precisu: numele, locuinti'a, post'a ultima si post'a principale.

Totu-una-data potemu incunoscintiã pre DD. prenumeranti, cã s'au facutu dispusetiuni, pentru ca diurnalulu sê se espedeze cãtu mai regulatu si credemu cã post'a inca si-va impleni detorinti'a mai bine.

Administratiunea.

Pest'a, 5. iuliu
23. iuniu 1870.

Eroulu dîlei este Dlu Alesandru Mocioni deputatu romanu in diet'a Ungariei. Projectulu de lege pentru organizarea municipieloru se puse sub desbaterea camerei inca in 30 iuniu; de atunci in coce vorbira mai multi deputati magiari, intre acesti-a si capi de partide, precum Colom. Tisza, in objectulu de sub cestiune; inse este putienu a dîce, cã nece unulu nu se pote mesurã cu Dlu Ales. Mocioni, cã-ci acestu deputatu romanu, prin memorabilu sêu discursu de la 2 iuliu, prin care sciû sê storca chiaru si respectulu partitei guvernamentali, face epoca in parlamentulu Ungariei. Cu tote cã siedinti'a camerei de la 2 iuliu se incepû la 9 ore a. m.; cu tote cã atentiunea camerei erã degiã ostenita prin discursurile lunghe a le deputatiloru Henszelmanu, cont. Szirmay, Éber si Döry; Dlu Ales. Mocioni sciû sê tienu incordata atentiunea întregi camerei prin genialulu sêu discursu, care durã mai bine de doue ore. Form'a, cuprinsulu, pronunțarea discursului: tote aceste nu lasa nimicu de doritu. Dlu Alesandru Mocioni umili pre guvernulu si pre partidulu sêu asié, cã acesti-a nu poteau sê mai privesca decãtu cu rusine la opulu loru monstruosu, care este destinatu a nimici ori-ce libertate municipale, fiindu cã introduce in tiera unu regimu centralistu aristocraticu magiaru. Lectorii nostri voru crede pote cã, fiindu Dlu Al. Mocioni deputatu romanu, noi suntemu partiali si cã nu jedecãmu cu sange rece. Si cine ni-ar poté luã in nume de reu chiaru si partialitatea cãtra unu deputatu romanu? Inse ca sê aretãmu cetitoriloru acestui diurnalu, cã adversarii — ca sê nu dîcemu inimicii nostri politici — inca recunoscú importanti'a si meritulu discursului pronunțatu de Dlu Mocioni, vomu reproduce in scurtu declaratiunile cãtoru-va diurnale magiare de diferite partite.

„Magyar Ujság“ (diurnalulu partidei estr. magiare) de la 3 iuliu scrie: „Alesandru Mocioni, prin discursulu sêu eminente si splendidu, inspirã admiratiune chiaru si partidei guvernamentali. Camera întreaga petrecu cu cea mai incordata atentiune discursulu sêu de doue ore care, între tote discursurile pronunțate in parlamentulu Ungariei de la 1861 incoce, este unulu d'între cele mai distinse si eminente. Oratorele atacã filosofi'a de

statu a guvernului cu unu discursu sistematicu, scientificu si cu una finetia attica ca a lui Hyperide. La noi, mai vertosu drept'a nu pre iubescce soliditatea scientifica, ci mai multu cuvintele in-florilate; inse Alesandru Mocioni atrase si farmecã camera asié, ca forte putni oratori.“

„Hon“ (diurnalulu stangei magiare) de la 3 iuliu scrie: „Discursulu lui Ales. Mocioni formeza epoca in desbaterile a supr'a projectului de lege municipale. Sentimulu una adeverata placere potendu indrumã pre lectorii nostri la întregulu cuprinsu alu acestui discursu, care ar' servi spre decorea ori-carui parlamentu si pre care lu publicãmu in Nr. de asta-di alu diurnalulu nostru. Putienu atentiune trebuie, si se va convinge fiacine, cã acestu discursu este unu opu perfectu: dupa forma, sciintia si genialitate.“ — „Hon“ nu se pote retiené de a nu mai spune cãte-va laude, cari nu convinu nece decãtu caracterului romanu alu Dlu Ales. Mocioni. „Hon“ invidieza de siguru sentimintele romanesci ale deputatului nostru si ar' vof sê face d'in elu chiaru si cu sil'a patriotu magiaru, luptatoriu alu libertãtii magiare, etc. Sê iertãmu inse de asta data diurnalulu „Hon“ acêsta slabitiune, cã-ci „Hon“ cu toti partisanii sêi este invinsu si farmecatú de unu romanu, si in acêsta pusetiune nu pote decãtu sê strige: „Ah! de ce nu este ore Ales. Mocioni alu nostru? De ce ore romanulu Al. Mocioni scie sê ni spuna adeveruri, inainte-a caroru-a trebuie sê ne inchinãmu chiaru si noi magiarii, adversarii si inimicii lui?“ Asié este; Ales. Mocioni facu se triumfeze principiile libertãtii si egalitãtii a supr'a despotismului guvernului magiaru; chiaru si anim'a impietrãta a acestui guvernulu a fostu moiatã celu putni pentru cãte-va mominte prin adeverurile enunciate de Al. Mocioni. Ore guvernulu magiaru si-va deschide urechile in viitoriu? Sê nu creda nimene acêsta, cã-ci, si dupa discursulu Dlu Ales. Mocioni, guvernulu magiaru nu pote decãtu sê dîca: Video meliora proboque, deteriora sequor. Perversitatea inca vorbesce astfelu, pãna ce nu si-ajunge sfirsitul. Guvernulu magiaru a potutu sê aiba unu lucidum intervalum sub cele doue ore ale siedintici camerei de la 2 iuliu, inse elu si-va continuã calea sa orba si desastrosa.

Dupa aceste reflexiuni, cu cari ne abaturãmu in cãtu-va de la objectu, sê continuãmu a aretã lectoriloru nostri inca cãte-va declaratiuni d'in diurnalele magiare, cu privire la discursulu memorabilu alu Dlu Al. Mocioni:

Csernátony, redactorulu diurn. „Ellenör“ (de part. stang.) scrie in articulu sêu de fondu, aparutu in Nr. de alalta-ieri: „Alesandru Mocioni tienu incordata, am poté dîce farmecata atentiunea camerei prin unu discursu care fã unu capu de opera atãtu cu privire la cuprinsu cãtu si la forma, si care produse efectulu mare in întreaga camera. — Cum cã Alesandru Mocioni este unu oratoru de una calificatiune eminente, cu una judecata profunda, cu finetia si maniere parlamentarie, acêsta amu sciutu-o d'in vorbirile sale anteriori. Inse asta-di se scolã mai autãtu ca politicu si oratoriu de rangulu primu. . . . Discursulu lui Alesandru Mocioni este plinu de definitiunile cele mai nimerite, de deductiuni perfecte, de argumentatiuni poternice; connatiunii sêi potú fi mandri de acestu discursu“, etc.

„Reform“, diurnalu guvernamentulu, scrie in numerulu sêu de alalta-ieri: „Noi amu numitu discursulu Dlu Ales. Mocioni eminente, cu tote cã nu suntemu partisanii Dsale. Acêsta recunoscintiã i se dede chiaru si d'in partea camerei, carea lu ascultã cu una atentiune neindatinata, aproape doue ore.

„Pesti Napló“, diurnalu deakistu, recunoscce asîsderea facultãtile spiretuali eminente ale oratorului celebratu.

Daca diurnalele magiare de diferite partite recunoscú in unanimitate meritulu si valoarea discursului Dlu Alesandru Mocioni, — de-si unele d'in aceste diurnale lu întreprãta falsu ici-

colé, d'in un'a sêu alta privire a loru, — apoi publiculu romanu pote fi convinsu, cã acestu discursu a fostu grandiosu, sublimu si monumentalu, cã-ci in-si-si adversarii nostri politici afirma acêsta. Indata ce ni-se va dá ocasiunea, noi vomu publicã acestu discursu in totu cuprinsulu sêu, pentru ca si cetitorii romani sê-i potã dá tributulu cuvenitu. In totu casulu, prin discursulu sêu, Dlu Alesandru Mocioni ni dà dovedile cele mai eclatante despre zelulu sêu, activitatea sa neobosita si despre propusulu sêu nobilu de a meritã recunoscinti'a natiunei.

Dlu Alesandru Mocioni este inca omu june, dar' elu este recunoscutu degiã de unu barbatu politicu si de unu oratoru eminente, de primulu rang; Dlu Alesandru Mocioni nu a pronunțatu inca ultimele sale cuvinte; terminãmu aceste sîre cu cele mai viue sperantie si felicitatiuni sincere, eschiamandu: Onore deputatulu nostru Alesandru Mocioni!

De la Conciliu.

D'in mana confidentiale ni-se impartesiescu urmatoriele date autentice relative la memorabili'a cuventare a Mitropolitului rom. de Alb'a Iuli'a:

„Pr. S. Sa Mitropolitulu Dr. Ionu Vancioa au tienutu mai de curendu done cuventãri memorabile in sinodulu ecumenicu, si anume:

In 2. iuniu, a. c., au luatú parte la desbaterea generale a supr'a schemei de sub discussiune (infallibilitatea), prin acêsta cuventare au apertatu cu vigore Codicele de dreptu alu besericee orient. gr. cat., — au pretinsu respectarea nevatemata si asecurarea Ritului si a Disciplinei besericee nostre, — si a propusu ca in cestiunea cea mare, carea se desbate, sê se reproduca „Definitiunea Conciliului Florentinu dupa carea stramosii nostri au primitu unirea cu beserica Romei, accentuandu, ca cu „atãtu si nu mai multu, d'in partea nostra sê se indestulesca.“

„In 13. iuniu, a. c. Cardinalulu Pitra (prefectu alu bibliotecei vaticane si autoru alu cartii „Corpus juris canonici Graecorum“), vrendu a raspunde la cuventarea mai suslaudata a P. S. Sale Mitropolitului nostru, au cutediata a trage la indoieia auctoritatea si chiaru autenticitatea Codicelui Besericee orient. gr. cat.

„Deci Pr. S. S. D. Mitropolitulu, dupa acestu incidinte neasceptatu, au tienutu alta di indata, in 14. iuniu, a dou'a cuventare, facundu-se desbaterea speciale la Capu III. alu Schemei, dovedindu auctoritatea si autenticitatea nerestornabila a Codicelui besericee gr. cat., pretindindu totodata ca „Decretulu Florentinu întregu sê se reproduca, d'impreuna cu tote clausele, cari se referescu la drepturile Patriarceloru Orientali.“

„Acêsta vorbire memorabila a Arcipastoriului rom., carea se pote numi epocale, au facutu adunca impressiune a supr'a sinodului întregu, intru atãtu, cãtu Card. Pitra, in 18. iuniu, si-a retrasu tote dîsele sale in contr'a Codicelui bes. or. si a juratu (ipsissima verba), cã mai multu nu va rostî neci unu cuventu prin care s'ar poté sterni sentîri neplacute facia cu beserica gr. cat.

„Este dar sperantia firma, cã in urm'a graiului potinte, care s'au radica inu aperia drepturilor nostre, prin preademu nostru barbatu, Sinodulu Vaticanu va respectã pre viitoriu si va asecurã drepturile, ritulu si disciplin'a besericee gr. cat. — De bunu auguriu in asta privintiã pote servi faptulu evidentu, cã in siedinti'a de 20. iuniu, a. c., Valerga, Patriarculu latinu d'in Ierusalimu, cutediandu sê atace pactulu Unirei de la Florentia, prin Presidiulu Sinodului fu indrumatu la ordine, si fu silitu a se cobori de pre amvonu fara a-si fi potutu inchiaia cuventarea sa,

„Aceste triumfe stralucite ne îndemna a ofi- ca : Domnul se încunună cu doritul succesu ostenelele Pr. S. Sale Mitropolitului V a n c i a preadepnului romanu si arcipastoru alu nostru.“

Ne unimu si noi cu aceste urări cu atât mai ver- tosu cu câtu ele sunt legitime. Portarea Mitropolitului Vanc'ia justifica sperantele asiediate intr'insulu la ale- gere. Representatiunea sa in caus'a congresului gr. cat., substernuta in 12 puncte la ministeriu, aperia dreptu- riloru sale metropolitane facia cu pretensiunile esorbitante a le episcopatului magiaru, si in fine resolut'a sa intem- pinare la extravagantiile jesuitice d'in Rom'a, sunt de bunu auguriu, ca va persiste neclatitu pre cararea ince- put'a si ca va fi totu atâtu de resolutu intru aperiarea marei cestiuni nationale, carea inca innaintéda mereu spre deslegare. Missiunea Mitropolitului V a n c i a este sublime, de-i Atotpotintele virtute neiufranta, ca se o pota implini intru folosulu ambeloru republice, besericesci si nationale. Onorea lui va fi si a natiunii, éra d'insulu in annalele romanismului va ocupá loculu onorificu a laturea cu Inocentiu O p r e a M i e u l u si Grig. M a i o r u.

Cu acésta ocaziune nu potemu trece cu vederea ne- rusinatele asertiuni ale Corespundintelui (xy) aparute in diu- ariulu mag. „Hon“ cu dat'a 18. iuniu, sub titulu „Mitropo- li'a gr. cat. de Alb'a-Jul'ia“, cari precátu sunt de imper- tinentu-maliciose, pre atâtu-a sunt si false.

Corsp'dtele (xy) dupa ce face amentire despre mis- camentulu autonomiu (trec'a-ficé'a) alu unguiloru pa- pistasi, adauge ca mitropoli'a gr. cat. de Alba Jul'ia au statu retrasa si in locu de a luá parte ca si cei laltu gr. cat. (rutenii, pote fi ca întielege si pre cei doi eppi ro- mani, repausatulun „b e t r a n u“ Dobra si Papp Szilá- gyi József de Illyésfalva, cari unulu d'in slabitiune, altulu d'in vanitate si ultramontanismu, luara parte in câte-va siedintie, infruntati si reprobati de opiniunea publica a Rloru gr. cat.), au cutediatu a cere congresu separatu pentru provinci'a metropolitana. — Spune a, oi, ca minis- teriulu magiaru si magiarisatoriu n'au aflatu cu cale ca se încuviintiedie asta cerere, pentru ca romanii gr. cat. nu formédia beserica separata ca si romanii gr. orientali si ca iudanii; spune mai de parte ca vicariulu mitropolitanu (D. Can. C i p a r i u) in 23. iuniu, au solicitatu cererea pentru congresu. si in fine coresp. spune parerile sale cele intortocate — jesuitice.

Eca ce dice: „Solicitarile vicariului metropolitanu de A. Jul'ia, relative la congresulu gr. cat. chiaru atunci candu capulu acestei provincie beser., intru semnu inveda- ratu de identitate releg. cu Rom'a, iea parte la sinodulu ecumenicu (asié scimu ca nu intre sírele opusetiunii, unde episcopii ostrunguresci si cei mai de frunte prelati ai sta- turiloru civilisate formédia falange in contr'a infalibilitáti), nu se pota splicá altfelu decâtu ca este vointia de a se- pará beserica gr. cat. de cea romana in contr'a vointiei mitropolitului, lipsindu elu d'a asa.

In fine, d'in premissele false ajunge la deductiunea inca si mai falsa :

„Retragerea Mitropoliei de A. Jul'ia de la misca- mentulu catolicu atunci, candu acestu-a s'a pornitu in tota tier'a, n'a insemnatu alta ce-va, decâtu negarea „s u p r e m a t á e i“ besericesci magiare si a primatelui magiaru (sic). Aci si-afia dora deslegarea refusarea congresului gr. cat. solicitatu mai tardiu. Este lucru naturalu, ca, atunci candu mitropolitulu de Alb'a-Jul'ia recunosc „s u p e r i o r i t a t e a“ Romei, trebeu se recunosc si „s o l i d a r i t a t e a“ cu provinci'a beser. magiara si nu pote duce neci pote pretinde rolu separatu in miscamentulu generalu alu catoliciloru d'in Ungari'a.“

La aceste insinuatuni si intortocaturu s'ar poté raspunde scurtu, forte scurtu, cu doue cuvinte a le Mi- tropolitului, aruncate detractorului Codicelui beser. orient., dar' sciindu noi bine, ca acésta notitia eminente jesui- tica a esitu d'in ofi. in'a Dlu Samársa referinte in causele catolice la ministeriulu Culteloru, carele se vede a urí mai multu pre romanii gr. cat. decâtu pote pre tote confesiunile acatolice, tragemu atentiunea ordinariateloru rom. g. c. si mai alesu a mitropolitului a sup'ra faptului momentosu, ca acestu popa a combatutu mai suslaudat'a representatiune a Mitropolitului V a n c i a, spriginindu argumintele sale si cu presint'a accidentale a celoru doi eppi, unulu betranu slabanogu, altulu ultramontanu, ne- andu in consideratiune, ca acei doi pastori au statu éra turma in staululu strainu. Urmarea fú, ca ministriulu Ö t v ö s, sedusu de acestu alter Bárányi si Balog, re- usá tineru congresulu gr. cat., dar' mai tardioru, re- andu in ecuitate si politica mai ratiunabile, se invoí a a mai impedecá convocarea congresului, si totodata fiindu in acestu statu ungurescu eminente constitutionalu (lifficiele est satyram non scribere), tote se facu prin concessiuni, permissiuni, privilegiuri, patente, favori, etc. otulu de permissiune s'a supusu imperatului spre apro- ure (éca autonomi'a religunarua ! o frase gola, adeca inciuna speciosa, cu gaitani, ciucuri si pinteni), inse ce vedí lucrulu s'a impedecatu; cei cari au cautatu ac- lu la Vien'a, acolo nu l'au gasitu, éra cautandu-lu aici, Samársa*) insu-si s'a miratu (?), ca nu se scie unde a ecuitu.

*) Acestu popa pricepe de minune apucaturele je-

Dámu cu socotela, ca actulu s'a retienutu pâna la sosirea Mitropolitului V a n c i a, cu intentiune pote, de a se mai face ultimulu assaltu jesuiticu in contr'a constan- tiei sale si a renitentiei romaniloru gr. cat. — Desier'ta incercare! Sè scia respectivii, ca prin asemene procedura neloliala, punu oleiu pre focu. Romanii gr. cat. n'au uitatu timpurile lui Pater Bárányi si Balogh József, neci totu seclulu in care au avutu parte de supremati'a bes. ma- giara, asemene trista ca si cea politica-nationale. Lauda Domnului! ca asta-di vietiuimu in timpulu lumineloru, unde, numai noi sè nu fimu lasi, nu ne mai pote inca- lecá jesuitismulu, fia câtu de rafinatu.

Pentru ca D. Samársa sè pota face in viitoriu di- stinctiune între solidaritatea Romaniloru g. c. cu scaunulu Romei si între supremati'a episcopatului magiaru, carui-a episcopatul romanu este coordonatu, egal, éra neci de- câtu subordinatu, i vomu pune la ochi Bull'a Pontificelui prin carea se reactivédia Mitropoli'a romana de Alb'a- Jul'ia si se constituiese ca provincia beser. de sine stata- toria, independinte de ori si care alta beserica, si nere- cunoscu alta jurisdictiune decâtu a Pontificelui Romei si a Conciliului ecumenicu. Astfelu credemu a poté su- curge neajunseloru spiretiale ale nesciutoriloru, fia preuti, fia mireni, si chiaru inderetniciei contracanonice a epis- copului Papp-Szilágyi József, carele recusa a se supune, ca sufraganu ce este, legitimumu sèu capu besericescu.

C a t. C e n s.

A p e l u !

câtra toti fratii profesori d'in tote instituttele mai inalte de tote specialitátile si gradele, câtra toti fratii profesori ai instituteloru medie, pedagogice sèu preparandiale, comer- ciale, reale, industriale si agronomice, precum si câtra toti invetiatorii scoleloru normali si rurali (satesci) d'in totu cuprinsulu romanimeii.

Scumpiloru frati ?

„Consilia multorum salus reipublicae.“

Secululu presentu e secululu reuniuniloru si alu Asociatiuniloru. Poporele cele luminate si-au formatu reu- niuni si asociatiuni de tote categoriile pentru inaintare. Noi romanii inca nu mai potemu stá amortiti si pasivi, facia cu miscamintele cele spirituale, ce se facu pre tote terenele culturai poporali fiindu ca tocma noi avemu cea mai urgenta lipsa de ele. Avemu lipsa inse inainte de tote de o consultare generale, despre modalitátile si mi- diulocele de a inaintá mai securu si mai cu inlesnire cultura poporului in tote ramurile sciintieloru si educa- tiunea morale si religiosa.

Deca are mare necesitate corpulu didacticu (inve- tiatorescu) alu vre-unei natiuni de o conferintia generala, apoi, dieu, corpulu didacticu romanescu are lipsa impe- rativa si detorintia imperiosa de a se intruni cu o ora mai curendu intr'o conferintia generala. Ori-ce aménare ar' causá daune (pagube mari si ar' fi o crima neiertata in contr'a progresului, in contr'a amelioratiuniloru inve- tiamentului, in contr'a propagatiunei si comunicatiunei cunosciintieloru pedagogice, metodice si didactice, in con- tr'a aspiratiuniloru umanitarie si inaltiarei culturai na- tiunale.

Deci dara, sè nu mai aménamu, ca-ci timpulu a sositu, or'a a batutu si ne striga cu glasul puternicu : Dascaliloru romani! Desteptati-ve, nu mai vegetati in isolatiune apatica, nu mai trati in sihastrua ascetica, nu mai urmati fatalismulu orbu orientalu, ci ve stringeti betranu si tineru in giurulu drapelului Minervei, ve insi- rati pre langa stegulu pedagogiei moderne, scrieti-ve pre stegu ca simbolu principiulu fundamentalu alu pedagogiei moderne : spontaneitatea.

Intre principiile fundamentali si mantuitorie ale pe- dagogiei moderne se afla in primul loc si spontaneita- tea, adica facultatea si energi'a de a produce omulu de la sine si prin sine, de a pasi cu barbatia si cu energi'a la scopu, ca-ce numai desvoltandu-se si aplicandu-se bine si regulatu acésta facultate neapertata, se desvolteaza si se intaresce caracterulu individualu, se emancipa individua- litatea de influentiile cele straine si stricatiose, pastreaza cu energi'a barbatesca, cu tenacitate si cu scumpetate, proprietátile sale cele firesci si caracteristice, nu se sparia de pedeele cele mari, cari le intempina in drumulu sèu, ci cauta cu prudentia, cu tarfa barbatesca, a le de- laturá si a le face sè inceteze d'inaintea ei.

Este unu lucru probatu prin mii de exemple, ca omenii, cei ce nu si-au cultivatu spontaneitatea, au fostu

snitice de a face nevedinte acte vediute, si viceversa; astfelu dsa, cu ocaziunea repartiturai ajutoriului datu de camera spre imbunatatirea ticaloseloru lefsiore ale profes- oriloru de la universitatele sciintieloru in Pest'a, in anulu scol. trecut sciu sè uneltesca spre a nu se dá ajutoriulu de 300 fl. profesorului limbei si liter. rom., pretestandu dsa pop'a, atunci decanu alu facultáti teologice, ca ca- tedr'a rom. n'ar' fi dotata de statu, neci d'in fondulu uni- versitáti, ci d'in ore-care fondu pusu inca de fericitul eppu Samuilu Vulcanu. Aceste-a le a marturisitu insu-si decanulu facultáti filosofice, Dr. Nékám, la întrebarea ce i-s'a facutu de profesorulu resp., carele neci pâna asta-di, in alu doile anu, nu primesce inca ajutoriulu cestiunatu.

R e d.

totu-de-un'a, suntu si voru fi inca creature peccatoase, cari n'ar poté trai nici decâtu fara de stapani, dedati fiindu ca altii sè cugete, altii sè lucreze pentru densii, altii sè-i porte de frèu cum vreu si incatráu vreu, cu unu cuven- tu, sunt adeverate automate incarnate si impietate. Sunt fiintie, cari ochi au si nu vedu cu ei, urechie au si nu audu cu ele, gura au si nu graiescu cu ea, pitore au si nu ambla pre ele, mane au si nu lucreza cu densele, minte au si nu cugeta, nici nu judeca, cu atât'a mai pu- cinu ratiuneza cu dins'a, ca nu este spiritulu de victia intr'insii. Omenii acei-a, cari nu s'au deprinsu de timpuru a vedé singuri, a gandí singuri, a ratiuná singuri, a lucrá barbatesce si cu energi'a de sine si prin sine, candu vinu la obiecte de studie profunde, seriose si abstracte, se sentu, ca spiritulu loru este forte marginitu intru unu cercu res- trinsu, si ca inteligenti'a loru nu e destulu de cultivata si desvoltata.

Deci fratiloru ! A sositu timpulu, ca corpulu didac- ticu romanescu sè demustre lumei, ca si-a desvoltatu si cultivatu spontaneitatea la gradulu de barbatia si scie sè o si manifesteze, candu cere trebuint'a si i impune mi- siunea sa cea mareta si chiamarea sa cea sacra de a reversá luminele sale cele binefacatorie a sup'ra filoru natiunei nostre celei insetate de lumina si cultura.

Sè ne adunamu, fratiloru, betranu si tineru intru conferintia generala, dupa esemplulu natiuniloru celoru luminate, si inca intru unu numeru câtu se pote de mare. Despre momentositatea si necesitatea imperativa a unei atari conferintie generali, credu, ca este petrinsu totu dascalulu romanu, ca-ci conferintia generala este ca pa- nea de tote dilele, si, precum organismulu omenescu fara pane nu pote trai: asié si instructiunea romanescu nu pote prosperá, nu pote face progresele dorite, nu pote multiamí asteptárele si nu pote coresponde postulateloru si recerintieloru presentu si impregiuráriloru celoru complicate si intereselele celoru feluiriute. — Unde sè se dis- cuteze întrebatiunile cele mai vitale, cari taia in tota viet'a scolaria; unde sè se caute principiile cele mai sa- netose si mai acomodate cu indigintie si cu firea si aspiratiunile nostre, sè se adopteze metodele cele mai logice, si sè se introduca didactic'a cea mai prac- tica si cea mai usiora, deca nu intr'o conferintia gene- rale a nostra ? Conferintia generala este acelu motoru puternicu, carele inainteza prosperitatea morale, spiritu- ale, materiale si formale a invetiamentului. Conferintia generala insufletiesce, desamortiesce, incaldiesce, cresce, intaresce si inaltia poterile intelectuali, morali si mate- rialia ale corpului didacticu (invetiatorescu).

Noi suntemu chiamati in loculu antáiu, ca sè impo- dobimu spiritulu si anim'a tenerimei cu sciintie solide, cu cunosciintie aprofundate; sè le desvoltamu si formamu caracterulu; sè le nobilitamu anim'a impodobindu-o cu vir- tutile cele morali, religiose, cele civili, patriotice, estetice si umanitarie; sè desvoltamu si sè pastramu ca unu focu sacru intr'insii, pre lunga modesti'a si pudorea, coron'a virtutiloru, si consciinti'a de sine si de demnitatea sa omenéscu, carea sè incinga fruntea loru.

Dascalii sunt principaliu motori ai civilizatiunei, si a culturai umane si ai progresului de tota categori'a; das- calii sunt acele organe, cari respandescu cultura intelec- tuale, morale si estetice preste tote clasele societáti; das- calii sunt sorele acelu dulce, care respesce negur'a ne- sciintiei si stinge foculu superstitiuniloru, delaturéza illusuniile cele fantastice ale credintiei desierte; dascalii sunt chiamati a lucrá cu barbatia si cu energi'a ca igno- ranti'a si credintia desierta (superstitiunea), cari tienu spiritulu incatusiatu si amortitu, sè se gonesca, sè li se sparga cuburile, sè li se restore imperati'a, sè li se de- rame pâna in pamentu murii loru, ca asié se scape po- porulu d'in laturile loru cele de fieru. In loculu impera- tfei orbiei, a intunerecului si a nesciintiei, sè inaltiamu imperati'a luminei adevurului, in loculu superatiunei, carea i-a intunecatulu mintea cea firesca, i-a scalciatu si schimositu judecat'a cea naturala si sanetosa, sè-i dámu cultura adevurata; sè-lu scotemu d'in starea cea degrada- toria si sè-lu inaltiamu la demnitatea civilitáti. Frumose dar' totuodata si grele probleme au dascalii de deslegatu, pentru ca sè realizeze imperati'a adevurului, a dreptáti, a moralitáti, a libertáti, a egalitáti si a fratiétáti aici pre pamentu. Atunci, candu voru fi aceste ideale intru- pate in societatea omenéscu, atunci va domni imperati'a lui Dumnedieu pre pamentu, pre care o ceremu in tatalu nostru cu cuvintele: Sè viia imperati'a ta.

„Adevururile sèu ideele, ca eterne, au existatu si exista de odata, ba inca mai inainte de plasmuirea lumii. Au inse si ele timpulu loru, candu d'in starea loru laten- ta, resarindu ca sorele, se manifestéza preste totu, si se facu proprietatea fiacarui-a, ca aerulu ce lu resulfamu.

In anticitate, metalele, cuventulu, artea scrierei, al- fabetulu, tote sciintiele si tote artile, navigatiunea si al- tele, candu li-au venitu timpulu, aparura la tote po- porele.

In lumea moderna, inventiunea tipografiei, busola, Americ'a, vaporulu, electricitatea aplicata la industria si la telegrafia, si inventiunea fotografiei, candu li-a venitu timpulu, se manifestara in ambele emisfere de odata si devenira o proprietate universale“, dice I. Heliade R.

Deci, scumpiloru mei frati ! Ide'a de conferintia gene

rala a tuturor dascalilor romani nuste o idea momentana, pripita, ci si ea, ca tote ideele mari, si mantuitorie, a r saritu de multu in mintea noastra, numai catu anulu acestu-a a scos'o d'in ascunsulu seu la lumina d'lei si se credemu ca a venitu si pentru d'ns'a timpulu, ca se se pogora d'in inaltimea ideelor pre pamentu si se se intrupeze, cu unu cuventu, se-si incepa functiunea sa inca in anulu acestu-a.

Noi cugetamu, ca loculu celu mai potrivit pentru aceta prima conferintia generale este **A v r i g u l u**, loculu nascerei si alu repausarei marelui dascalu si adevaratului apostolu romanescu **Georgie Lazaru**.

Se incepemu, fratiloru, activitatea noastra de la leganulu si de la mormentulu regeneratoriului natiunei nostre, **Georgie Lazaru**.

Candu a inceputu a invetiá **G o o r g i e L a z a r u**, intunereculu si-intinseze velulu seu celu grosu preste poporul romanu. Natiunea romana sta langa prapasti'a peritiunei. Eta l vine apostolulu Lazaru, carui-a tota suflarea romanescă are a multumii, pentru ca d'nsulu a desteptatu sentiuulu demnitatii dela amorfitu cu puterea cuventului seu, celu inspiratu de sacru focu alu natiunalitatii; elu a risipitu cu profusiune bogatiile invetiaturiloru sale pentru regeneratiunea poporului romanu, care era cufundatu in intunereculu celu mai profundatu; d'nsulu, ca unu plugariu adeveratu a curatitu agrulu animeru de neghin'a cea staina, carea innecase mai de totu graulu celu curatu natiunalu; d'nsulu, ca unu adeveratu dascalu, a desradecinat prejudeciile cele invecitate, cari impainginasera si intunecasera ochii sufetesca ai romaniloru si li impetrisera animele, li inunadisera tote sentiurile cele firesca, li amortisera si li ucisera tote aspiratiunile natiunali; totulu jaceá in degeneratiune si amortiela in ceea ce s'atinge de numele romanu si de patri'a lui, pana ce calcá repozatulu intru fericire **Georgie Lazaru** pre pamentulu tiei romanesci. La ce degradatiune ajunsese numele de romanu si limba romanescă in Romania'a, se pote vedé mai apriatu si mai lamuritu de acolo, ca-ee numele celu dulce si frumosu de romanu ajunsese se fia nume de ura, nume de batjocura, nume de ocara, ca-ee „romanu“, in epoc'a acea trista si gelnica, insemná atá'a catu si robu, sclavu, omu dobitocitu.

Lazaru a fostu invetiatoriulu, carui profesorimea Romaniei i detoresce prim'a pietate.

Sermanulu **Lazaru**, in mahnire, se bateá cu pumnii in peptu si radica manele la ceriu, strigundu in sine: Domne! pana candu anii blastemului? Noi se i d'cemu la mormentu-i: Anii blastemului au trecut; colegii tei, imbracati in puterea spontaneitatii tale, inaltia flamur'a spiritului teu, dandu-si imbracusiare fratiesca, la comun'a conclucrare spre contiunarea operei tale!

Deci, fratiloru, prin acestu apelu sunteti cu tota caldura si iubirea fratiesca invitati la conferintia invetiatoresca in **A v r i g u**, care se va tiené in 19, 20 si 21 iuliu c. v. an. 1870. Pentru statorirea unei programe corespundietorie scopului conferintiei, se voru face cele de lipsa.

Brasiovu, 12 24 iuniu 1870.

Dr. **Vasilie Glodariu**, m. p.,
profesoru gimn. la gimnasiulu romanescu
d'in Brasiovu.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 1 iuliu.

Presiedinte: **Paulu Somsich**. Notariu: **Colom. Széll**. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iul. **Andrássy**, **Paulu Rajner**, **Balt. Horváth**, **Ios. Szlávy** si **Stef. Gorove**.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei d'in urma, presiedintele presinta camerei mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie.

Ernestu Simonyi adreséza ministrului de comunicatiune urmatori'a interpelatiune: In septeman'a trecuta s'a latitu scirea in Pest'a, ca in strad'a palatinului Nr. 26, esiste unu biuru asié numitu tecnieu, in care se decopieza si vendu, spre intrebuintiarea finace-carui-a, planuri originale si bugete de cali ferate, canale, etc., presintate ministeriului de comunicatiune. Capitaneatul cetatii Pest'a inse a confiscatu tote planurile si copiele, gasite in numitulu biuru; dreptu-acea oratorele intreba pre ministrulu comunicatiunei: 1) Este adeveratu, ca in numitulu biuru s'au confiscatu una multime de planuri, preparative si bugete, asié bugetulu bancii populare d'in Vien'a, relativu la calea ferata **Esseg-Siszek**? 2) Daca este adeveratu, votesce dlu ministru a dá desluciri in privint'a acestei afaceri, spunendu daca s'a inceputu seu terminatu degiá investigatiunea, si cum s'a potutu se vina in desu numitulu biuru planurile presintate ministeriului de comunicatiune? — Se va comunicá ministrului concerninte.

Paulu Ordódy relateza, ca comis. verificatoria a verificatu alegerea deputatiloru **Ladislau Huszár** si **Bela Szende**, rezervandu-se terminulu legale de 30 zile pentru presintarea protestelor, ce s'aru face contr'a alegerii lor. **Ladislau Huszár** se alege in sectiunea a trei-a, era **Bela Szende** in a patr'a.

Eduardu Zsedényi presinta unu proiectu de conclusu, conformu carui-a camer'a decide a-si tiené siedintiele de la 9 ore demaneti'a pana la 2 dupa media-di. — Se primesce unanimu.

La ordenea d'lei urmeza continuarea desbaterei generali a supr'a proiectului municipalu.

Ales. Szalay e gat'a a reformá comitatele, ca ci vede ca ele nu correspundu recerintieloru spiretului tempului modernu. Inse proiectulu de lege alu ministrului de interne nimicesce libertatea individuale; face pre comitii supremi omnipotenti; introduce voturi virile, cari vatema sistemulu reprezentativu, nimicesce influint'a inteligintiei si a burgesei si creeza privilegii noue; prin urmare, introduce chiaru contrariulu, decatu ce pretinde spiretulu tempului. D'in aceste consideratiuni oratorele nu pote adoptá proiectulu de lege d'in discutiune.

Ios. Bánó recunosce, ca proiectulu d'in cestiune e forte importantu, inse nu pote concede, ca acelu-a se aiba importantia, pre carea i-o atribue stang'a. Sorteá comitatulu, cestiunea organizarii municipieloru, continua oratorele, fu decisa indata ce legislativ'a a pasitu pre terenulu reformeloru. Anulu 1848 a decisu sorteá comitateloru, candu juredictiunile si tota natiunea (? Rap.) cereá, ca constitutiunea se se puna pre basa sistemului reprezentativu si a parlamentarismului si, aducundu-se in urm'a acestoru dorintie generali, legile d'in 1848, tier'a a ruptu cu sistemulu trecutulu si vechiulu comitatu a apusu. Oratorele concede, ca comitatu a fostu unu mediu-locu de aperare si scapare, inse nu este capace a formá unu elementu de statu, unu factoru alu desvoltarii positive. Daca Ungaria voiesce se fia statu, trebuie se pasiesca pre calea, carea duce la scopulu acestu-a (se se nimicesca autonomi'a comitateloru. Rap.) Oratorele primesce proiectulu de basa pentru desbaterea speciale.

Nicoiau Iankovics vorbesce in tonu iritatu contr'a proiectului. Acestu-a, continua oratorele, porta titulu: Proiectu de lege despre organizarea municipieloru, pre candu i-s'ar potrivit mai bine numirea: Proiectu de lege despre nimicirea juredictiuniloru. Omnipotintia comitelui supremu contradice ideei autonomiei; vice-comitele trebuie se se tupilesca innaintea comitelui supremu, ca-ci la d'incontra va fi amoveatu. — vice-comitele se face paria comitelui supremu. Dreptu-acea oratorele dechiera, ca nu pote adoptá unu asemenea proiectu, care nimicesce libertatea si autonomi'a comitateloru.

Vilhemu Tóth se incerca a combate motivele vorbitoriloru antecedenti, aduae contr'a proiectului, si dechiera ca va votá cu unu entusiasmu adeveratu pentru adoptarea lui.

Danilu Irányi observa la asertiunea deputatului **Bánó** ca, pana candu comitatu se va sustiené in calitatea lui de asta-di, esistintia de statu a Ungariei este imposibile, dicundu, ca nu voiesce se aperc administratiunea de mai innainte a coteloru, ci se provoca numai la multimea afaceriloru nedeliberate; si daca existe omu, care nu voiesce se sustiena cottulu in calitatea lui de asta-di, acelu-a este oratorele. D'nsulu a gasitu in cote nepotismulu celu mai feroce si cea mai stricatosă cameraderia; dreptu ace'a concede ca aceste sunt rele cari trebuescu vindecate catu mai curundu, nu mai ca pentru vindecarea acestoru-a nu voiesce se se sacrifice sistemulu reprezentativu, introducundu-se in loculu lui centralisatiunea. Oratorele spune ca a studiatu centralisatiunea in propria ei patria, in Francia, si s'a convinsu pre deplinu, ca ea e contraria nu numai libertatii personali ci si administratiunei bune, si duce la revolutiune. (Aprobare in stang'a extrema.)

Cu privire la voturile virile, oratorele dechiera ca participarea inteligintiei la comitelele cottense nu trebuie se se baseze pre avutia, ci pre increderea cetatieniloru. Dupa ace'a, combate asertiunea deputatului **Col. Tiszá**, conformu carei-a sufragiulu universalu nu insemna totu-de-un'a libertate, ci de multe ori chiaru si absolutismu, precum si provocarea ministrului la organizatiunea municipieloru d'in Belgi'a si Prusia. Catu despre asertiunea ministrului, ca proiectulu municipalu d'in discutiune garanteza drepturile natiunalitatiloru, oratorele dice, ca natiunalitatile, si anumitu Romanii d'in Transilvania aru detori ministrului mai multa recunosciinta, dara ar' retrage apesatoriele despusetiuni de alegere, inlocuindu-le prin altele mai liberale; ca-ci voturile virile nu voru poté complaná diferentiele d'intre natiunalitati, d'in contra, le va agitá si mai tare. Voturile virile voru inmulti numai elementulu reactionariu, care, dorere, a fostu totu-de-un'a unu spriginu tare alu guvernului. Oratorele concede, ca guvernulu are trebuintia de unu spriginu, inse acestu-a se nu-lu caute in autoritatea singurateciloru ci in increderea totalitatii (Aprobare in stang'a extrema); dreptu-acea nu adopta proiectulu de basa pentru desbaterea speciale.

Siedintia se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedintia de la 2 iuliu.

Presiedinte: **Paulu Somsich**. Notariu: **Colom. Széll**. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iul. **Andrássy**, **Paulu Rajner**, **Stef. Gorove** si **Car. Kerkápolyi**.

Dupa ceremonialulu indatenatu, se continua desbaterea generale a supr'a proiectului de lege despre organizarea municipieloru.

Cont. **Ioanu Bethlen** pledeza in favorulu proiectului.

Baron. Iuliu Nyáry presinta estrasulu verbalu alu camerei magnatiloru, conformu carui-a magnatii au adoptatu proiectulu de lege despre deschiderea liniei ferate **Holdmezővársárhely-Ciab'a**, precum si lista candidatiloru camerei reprezentantiloru pentru presidiulu curtii de comtabilitate. — Se tramitu Majest. Sale.

Emericu Henszelmán nu pote primí proiectulu municipalu, fiindu ca tendintiele acelu-a sunt curate atidemocratece. Proiectulu, continua oratorele, nu pune neci unu pondu pre drepturile individuali ale cetatieniloru ci considera ca singura calificatiune numai avutia morta, ce'a ce este una nedreptate, contr'a carei-a protestezu spiretulu tempului.

Ministrulu comunicatiunei, **Stef. Gorove**, respundiendu la interpelatiunea deputatului **Ernestu Simonyi** facuta in privint'a esistintiei unui biuru tecnieu in Pest'a in care se decopieza si vendu planurile presintate guvernului, dice, ca in data ce i-a venitu la cunosciinta aceta fapta, a ordnatu investigatiune in ministeriu, si aceta decurge si acum'a. — Camer'a ié spre sciintia respunsulu ministrului.

Ioanu Döry, tragundu paralela intre suferintiele ce le-a induratu tier'a sub absolutismulu de 18 ani si intre celea ce au trebuitu se le indure sub guvernulu constitutiunalu d'in cesti trei ani d'in urma, spune, ca acesti trei ani au stricatu tiei chiaru atatu de multu, catu stricatu epoc'a absolutistica. Guvernulu actualu, continua oratorele, si-afia bucuria in a suprime cotele. Si ce vedem? Elu e in gradulu supremu pendinte de la guvernulu d'in Vien'a; elu nu pote face neci unu pasu, fara d'a nu cere mai antaiu licentia d'in Vien'a. Dupa ace'a, combatendu despusetiunile proiectului, dechiera ca nu-lu pote adoptá, fiindu ca este anticonstitutiunalu.

Dupa **Ferdinanu Eber** care pledá pentru proiectu, ié cuventulu dlu dr. **Alexandru Mocioni** si prin una vorbire mai de doue ore, plina de adeveruri si art oratorica, combate proiectulu municipalu. (Vorbirea lu memorabile si epocala o vomu publicá in nr. venit.

Sieaintia se inchiaia la 2¹, ore d. m.

VARIETATI.

*(In interesulu coruriloru nostre basericesca). Cantarea are unu rolu principale in basericele nostre de ambe confesiunile. Cu tote aceste, artea cantarei adeverate este putienu cultivat-la noi, d'in cauza ca ni lipescu mai cu totulu omeni d' specialitate. Sentim unu viua bucuria, vedendu d'in „**Informatiunile buciurescene**“, ca emmentulu episcopu alu Dunarei-de-giosu, **P. S. Melchisedecu**, a lucratu si lucra pentru introducerea, martienerea si imbunatatirea coruriloru in basericele romane. Pre contulu seu (si D-dieu scie cati traiescu d'in obolul seu generosu pre langa atate-a lucrari literarie si religiose ce lu costau sume mari), venerabilulu episcopu intretienutu si continua a intretiené la **Ismailu** unu coru basericescu admirabilu prin escelintia si progresele sale. Conducatoriulu acestui coru d'in simpla amore a artei sale, este junele profesore de multu meritu si pre cunoscatioru alu profesiunei sale, **Dlu Musicescu**, magistru de cantare la seminariulu d'in **Ismailu**. **Dlu Musicescu** este totodata unu escelinte compositoru de musica eclesiastica, ce'a ce apare d'in importanta si compositiune si prelucrare a imnuriloru domnediesca liturgie a Santului **Ioanu Chrisostomu**. Asilulu „**Elen'a-Domna**“ a editatu, dupa recomandatiunea **Pré S. Sale** parintelui episcopu **Melchisedecu**, opera prima a junelui maestrulu, imprimata la tipografia de musica a **Dlui I. Carl**, in 1869, 1 vol. in 4-o de 100 pagine, papiru velinu. Aceta carte de mare insemnetate pentru basericele nostre cuprinde doue liturgie musicale diverse pre 4 voci. Una pretatiune a **P. S. Episcopu Melchisedecu** recomanda aceta opera prin cuvinte pline de incuragiare pentru **Dlu Musicescu**, si mai alesu cuvinte meritate, considerandu valoarea operei. Aceta opera este binevenita nu numai coruriloru basericesca, seminarielor si preparandieloru nostre, ci si junimei nostre de la alte institute gimnasiali, etc. Pretiulu: ?

*(Renumitululu republicanu **Barbès** a moritu in 26. iuniu, a. c. in Hag'a. In urm'a acestei perderi, diariulu „**Rappel**“ d'in Parisu a aparutu in forma de necrologu, descriendu istoria captivitatii de 17 ani a repozatului. **Armandu Barbès**, nascutu in an. 1810 pre insula **Guadeloupe**, fusese unulu d'intre cei mai escelinti partisani ai republicei in **Francia**. In an. 1839 fu condamnatu la morte cu ocaziunea unei revolte d'in Parisu; pedepsa sa grava fu inse schimbata in inchisore pre vietia. Fiindu liberatulu in 1848, si alesu deputatu fi colonelu alu legiunei 12 d'in gard'a natiunale, se incercá in 15. maiu a face una revolta contr'a adunarii natiunali; d'in aceta cauza, tribunalulu supremu d'in **Bourges** lu candamná era-si la inchisore pre vietia, fu

use eliberatu in an. 1854 contr'a vointiei sale. De atunci...

*(Etate frumoasa.) In 9. iunie fu puscata, la apropierea cetatii Belye, una pasere de 224 de ani...

*(Biblioteca Asociatiunii nat. in Aradu.) Unu membru alu Asociatiunii nationale...

*(Gidaniica modelu preterenu diurnalistice.) Foi'a „Diplom. Wehft.“ redactata de contele magiaru Nicolau Bethlen...

una potere neutrala, inse nu si pentru Francia, carea are a implini una misiune politica in Europa. Ministrulu insiste pre langa sustinerea starii efective de asta-di a armatei regulate...

Thiers conditiuneza pacea Europei de la iubirea de pace si totu-una data de la poterea Francei. De la Sadov'a incoace, Europa se afla in stare de resbelu; Prussia trebuie se fia pacinica...

Thiers conditiuneza pacea Europei de la iubirea de pace si totu-una data de la poterea Francei. De la Sadov'a incoace, Europa se afla in stare de resbelu; Prussia trebuie se fia pacinica...

pentru a atrage la sine German'a de media-di, era noi, ca se nu concedemu acest'a. Thiers termina estu-modu: Innainte de Sadov'a, Francia a potutu fi fara armata, era dupa Sadov'a nu mai pote fi...

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU Redactoriu respund. interim. IONU PORUTIU.

! SENSATIUNE !

Patenta americana.

Cine n'ar dori sa aiba dinti frumosi si sanatosi? Acest'a inse nu se pote ajunge decat numai prin perlele de dinti electrice de cauciu (fara de peri)...

Pentru l'horiu unu aparat u aburi

Caldarea acestui nou aparat se imple cu profumulu desmolsitoriu si se incaldeste prin o lampa de apritu, dezvoltandu-se ach aburi, prin acesti-a chilia, se caze de spatioza, se curatese in cate-va minute de aerulu nepuratu sau stricaciosu...

Spre aperarea personei

de neaportata trebuinta o arma buna, de aceste sunt revolverele dupa sistemulu lui Lafanchoux ameliorate si previedute cu incalzitoru de securitate, avendu miscare duplice si lieva ghintita...

Triumfulu Sciintiei!

Unulu dintre cei mai renumiti chemisti ai nostri au descoperitu in fine mediculu, care in cursu de mai multe decenii indostoru fu cercatu de cele mai mari capacitati pre terenu cosmeticu (tunementu)...

Mantelle de ploia

de materia impenetrabila si nedestructibila, fara de cusutura, fabricatu englezescu. Se pota purta si pre timpul seriu, fiindca pre doze semena celui mai elegantu vestimentu...

Harthie, Bilete de Visita, Sigille

si alte unelte de scrisu

Tote de cea mai buna calitate, cu pretiurile urmatorie:

- Harthie franceze de epistole. Numele, literile initiale ori corona se intiparescu gratuitu. 100 bucati in octavu, harthia fina alba... 45 cr. 100 „ anglesi, vergate ori liniate... 85 „ 100 „ vergate, in multe colori... 75 „ 100 „ in quartu (patratu) fina, alba... 85 „ 100 „ angl. dintate ori liniate... 1 „ 100 „ cuverte (invelitorie) in octavu alba... 30 „ 100 „ fine, octavu vergate, harthia tare... 50 „ 100 „ colorate, vergate... 55 „ 100 „ Pre d'in laintu epistole... 60 „ 100 „ pentru Curaru, vergate, harthia tare... 65 „ Doua litere franceze d'imprena cu corona impresse in asebitu coloru modernu, coasta pre 100 foie de harthie cu monogramu... 30 „ 100 cuverte cu monogramu... 30 „ 100 de bilete de visita pre harthia cu lacu, cea mai fina litografie, celu mai nou felu de scrisore... 1 „ totu acele si cu impress. neagra... 50 „ Pene de Otielu. Pene regulatoare aplicabile la tota man'a si pre ori ce felu de harthia 12 bucati... 24 „ 1 dozona, angl. in 12 feluri... 10 „ 12 „ (1 Carton) sorturile de mai sus... 80 „ 12 „ pene de aluminu, scutite de rugina... 80 „ 1 „ pene de cauciu, scutiti in felulu loru... 10 „ 1 „ condeie de plumbu, calit. buna, 10, 15, 25, 35, 45 cr. 1 „ stiluri de pene, calit. buna, 10, 15, 20, 30 cr. Spec mare inlesnitu si indemanatu suu nouelo condeie de plumbu cu masina, cari nu trabesecu ascutite si sunt ascurate contra a rupturi verzuale, 1 bucatu in lemanu 10 cr., 1 buc. in oca 15 cr., 1 buc. cu capsula de pene cu cutituriu 90 cr., 1 capsula plina de ajunsiu pre 4 bure 10 cr., 1 buc. de gami de rasu plumbulu si negramentulu 50 cr. Sigille sinu gravate (talate) cu scrisore frumoasa. 1 buc. cu doue litere si manechiulu sinu 5 cr. - Coron'a costa 30 cr. Nume intregu se scoteseu estinu. Tescuri pentru a tipari nume, sinu lucrate 2 fl. 80 cr. Stampille d'imprena cu laditu de finichea, unsose s' penellu 4 fl. 50 cr. Cete mai noue Stampille cari se umediescu de sine si tiparescu 1000 de copie cu o singura umedire a masinei, prea indemanatece pontu oficie si contoiu. Pretulu unu-a d'imprena cu cea mai fina gravura 6 fl. 50 cr. Tablitte elastice si nedestructibile pentru scotellu, pretulu unu-a 5, 10, 15, 20 cr. Cartecelle (bilete) de gratulatiune la diu'a numelui, etc. fote frumoase si elegante, cate unu 5, 10, 15 cr., era cele suprafine d'imprena cu perlatia profumata pururea mrositoria, 20, 30, 40, 50 cr.

- Inelle electro-galvanice inventiune prea-insemnata si binefacatoria. Cete mai mari capacitati medicinale au constatatu cu galvanismulu are inirantia binefacatoria contra a bolozoru ce se numescu mai la vale. Dupa marturisirea unu renumitu medicu d'in Paris, inoleto de arzu nou, prin cari e trazu nau fru de ferru electro-magneticu, au efectulu de a viadeca si a pad'i de rosma, rosma, janghlu, doreza nerviloru, tremuraturu, dorezi de capu, etc. Pretulu unu astfelu de inelle face 90 cr. Mare binefacere! pentru a se inlesni nutritia copiloru mici, prin ajutorulu sugatoriloru ameliorate, care facu de prisoru nutritie (doctei). Copilasulu pote primi nutrementulu standu, jacundu ori si chiaru in somnu, in acelu-a-si modu, precumu-lu capeta de la mama-sa, adeca fara adstrictiune. Adece ori se intempe de pruncuti aplicati de nutritie (doctei) sunt sanatosi si slabuti, catu mamele sunt nevoite a schimba nutritie pana candu copilasulu pote capeta nutrementulu ce i convine; inse intrebuintandu-se aceste sugatore patentate reulu se pote inlatura al copilasii astfelu nutritie se insantoseada in scurtu tempu si se intruzoru. Singura mamota pota se aprinduca valoarea acestei inventiuni. Pretulu 1 bucati 60 cr., era de calitate mai buna 90 cr. Cea mai noua inventiune chirurgicala! Clisire englezesci cu aspiratoriu (pumpa de aeru) a se intrebuinta pentru copii si adulti. Chiaru si bolnavii nepotinciosi pota face inel-si experimentulu fara vre o adstrictiune; capacitate acestoru clisire se pote regulu dupa trebuinta. Instrumentele aceste n'ar trebu se lipasca d'ina nece o casa. Pretulu unu-a 3 fl. Unu stilu (condciu) interesantu! Imperatoru Napoleonu III. scriindu istoria lui Iulia Cesare, Adece ordine a i-se face prin unu d'in cei mai fucusti mecanici unu condciu dupa planulu seu, ca se se scutitu de prea molesta incalzire si ca, preste totu la scrisore sa nu aiba trebuinta de alte requisite. Ordinea se efectua in modulu celu mai stralucitu, ca si la 9. ditu condciu lu ga'a. D. Gilbertu Roches mai ameliora inca ideea imperatorulu si primi pentru acest'a lucrare buna 50 de napoleonori (ca la 500 fl.) fiindca respundea scopulu preste totu acceptata. La subsemnatulu se afla unicele depusetoriu in monarhia austriaca. Condciu de argintu sinu de China, se pote inlatura, era constructiunea lui e astfelu catu se pote serie cu alu de domine't'a pana ser'a fara vre o intrerupere, si cugera negrementulu se pote regulu dupa placu. Form'a e eleganta si indemanateca pentru ori si cine, deci se recomanda mai alesu pentru calozoru, delegatoru, negotioru, investitoru, scolaru, etc. Pretulu 1 condciu 1 fl., era pentru 12 pene de scrisu la condciu 15 cr. Bouquetu (mrosu) de Havana pentru 1/2 cr. una cigara de 30 cr., adeca cea mai effina cigara se pote preface in Havana genuina, prin bouquetulu de Havana. Acesta esentia originaia numai are importata se storce d'in radecele si unelile plantei de tabacu d'in India apusana si prin simpla umedire cu acest'a se scote mrosulu tabaculu ordinariu si se preface in aroma a cea buna a Havanae. - Una butelia ajunge pentru 500 cigare, era pretulu 1 fl. Tece (mape) de scrisu mica, octavu-formatu, fara de requisite, cu incalzitoru (broasca) 1 fl. 20 cr., 1.50, 1.80. Acele si d'imprena cu requisitele 2 fl. 2.50, lucrate cu luxu astu d'in laintu catu si d'in afara 3 fl. 50 cr., 4 fl., 4.50; mare quartu-formatu fara de requisite 1 fl. 80 cr., 2.50 fl. cu requisite, depiinu inezstrate, 3 fl., 3.50, 4 fl. Acele-si lucrate cu luxu 4 fl. 50 cr., 5 fl. 5.50. Marea de sigilat epistole cari pentru indemanare, estinate si lipira siguru sunt a se preferi oblateloru si cerei rosie, cea mai fina calitate, si cu firma, insemne, nume ori monograma, pretulu a 500 buc. 1 fl. 20 cr., era 1000 buc. 1 fl. 60 cr. Papeterie usa inesidore (enveloppe) frumoasa lucrata, plina cu felurite harthie de luxu si cuverte, pretulu 1 buc. 25, 35, 50, 60, 80 cr. si 1 fl. Presentu (daru) effinu si practicu e noua garnitura de scrisu tornata d'in brodiu si compusa d'in urm. 10 bucati, anmitu: 1 Cutiera cu apartinente, 1 Cutiera de pene, 1 pondu pro harthie, 2 luminari, 1 termometru, 1 luminare manuala, 1 instrumentu de facutu focu, 1 stergatoru de pene, si 1 substratu de orologie si protiese, tote frumoase si elegantu lucrate, era pretulu numai 3 fl. Instrumente pentru desennu 1 buc. 60 cr., 1 fl., 1.20, 1.50, - 1 buc. completa 1 fl. 80 cr., 2.50, 3 fl. - 1 pene de desennu 30 cr. 1 Cuvintu, mica 30 cr. mare 40 cr. Globuri 50, 80 cr., 1 fl. 50 cr., 2 fl., 3. Cuthiora cu tusu plina cu cele mai fine coloru de miere, 1 buc. 30, 50, 80 cr., 1 fl., 1.50, 2 fl. Cartecelle de notitie sine 10, 15, 20 cr., legate in piole 25, 35, 50 cr. Cera de sigilat prea-fina, binemrositoria. 1 buc. rosia 8, 10 cr., suprafina in felurite coloru 1 buc., 10 cr. Pulvere de negrela nou inventata mesteceata numai cu apa produce excellentu negramentu, 1 cuthiora 20 cr. Modeluri pentru deprindere in scriptura ordinaru si caligrafica, pentru invinatori si scolaru, 1 fasciora, formatulu micu cu 12 asemplarie, scriptura varia, 10 cr., - 1 fasc. formatulu mare cu 30 de asempl. compose, de script. caligr. 65 cr. Modeluri pentru a invetia curendu desennulu, metoduulu celu mai nou, pentru incepetori si dilantari, alegetu dupa placu costa 1 fasc. 10, 15, 25 cr. Completa scola de desennu d'in 6 fasciole, edate de unu renumitu maestrul de desennu, incepudu de la primele lineaminte (trasature) in gradutiuni sistematice pana la cea mai inalta perfectiune a desennulu. A se recomanda mai alesu tinerimeli carea se perfectioneada in acesta arte. Tote 6 fasciolele costa numai 1 fl. 20 cr. (9-6,-14)

Sciri electrice. Parisu, 1. iulu. Dupa-ce Latour d'Augvergne a combatutu, in siedintia de ieri a corpulu legelativu, reducerea contingentulu si Garnier Paget a cerutu desarmarea, ministrulu de resbelu Leboeuf dechiar'a, ca reducerile pretinse sunt incompatibile cu necesitate a aperarii nationali, ca-ci una asemenea stare efectiva este suficienta pentru

In monarhia austriaca acesti articli se afla de vendiare numai in depusetoriulu subsemnatulu A. FRIEDMANN in Vienn'a, Praterstrasse Nr. 26.